

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Åskådningsfostran inom den grundläggande utbildningen

24.9.2019 i Helsingfors
25.9.2019 i Vasa

Maj-Len Engelholm
Utbildningsstyrelsen

Utbildningsstyrelsen

Utbildningsstyrelsen utvecklar utbildningen, småbarnspedagogiken och det livslånga lärandet samt främjar internationalisering.

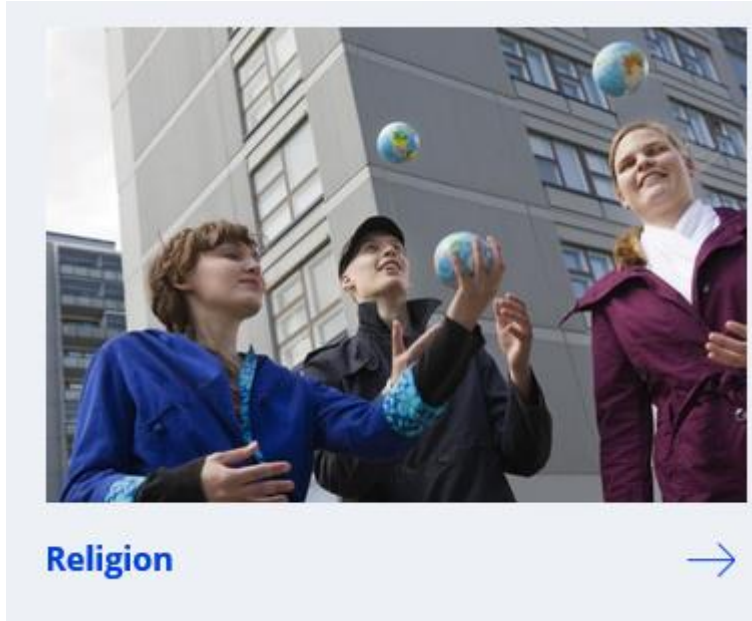
Obs! Den här sidan är under arbete och det finns länkar som tills vidare leder till finska sidor. Vi fyller på med svenskspråkigt material så fort som möjligt.

Välkommen till Utbildningsstyrelsens nya webbplats! De tidigare webbtjänsterna Oph.fi, Edu.fi och Cimo.fi bildar nu en gemensam, kundorienterad helhet. På den nya webbplatsen hittar du fortfarande innehåll om internationalisering som tidigare fanns på Cimo.fi och eget material för lärare och pedagogisk personal. Sidan utvecklas för närvarande och mer material publiceras under år 2019.

Snabblänkar

- [> Vanliga frågor](#)
- [> Kontakta oss](#)
- [> Gymnasiet förnyas - GLP2021](#)
- [> Bokhandel !\[\]\(3dc92c626ede9fa1b47e2e010104b5c4_img.jpg\)](#)

För lärare

Lärokurserna i religion

Lärokurserna i religion

Anvisningar och rekommendationer

Anvisning om anordnande av undervisning i religion och livsåskådningskunskap, a...

Anvisning om anordnande av undervisning i religion och livsåskådningskunskap, av åskådningsfostran samt av religiösa evenemang i förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen (12.1.2018)

- Anvisningen ska tillämpas i förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningens årskurser 1-9.
- Anvisningarna om religiösa evenemang och förrättningar gäller i tillämpliga delar även morgon- och eftermiddagsverksamheten som ordnas enligt lagen om grundläggande utbildning.
- I grundläggande utbildning för andra än läropliktiga är det med några undantag eleven själv och inte vårdnadshavaren som gör valen.

Olika lärokurser i religion

- De alternativa åskådningsämnena säkerställer att religionsfriheten att eleven har rätt till undervisning i den egna religionen och rätt att inte studera andra åskådningsämnen.
- Läroämnet religion består av flera olika lärokurser med gemensamt uppdrag, mål och centralt innehåll. Innehållet för undervisningen i de enskilda lärokurserna varierar.
 - Religionsundervisningen genomförs i enlighet med elevernas religionssamfund som undervisning i den egna religionen enligt särskilda lärokurser.
- Det är inte förbjudet enligt bestämmelserna att undervisa olika läroämnen eller olika lärokurser inom samma läroämne på samma lektion, men en elev kan endast studera enligt lärokursen i ett åskådningsämne.
 - Endast en begränsad del av innehållet är, enligt grunderna för läroplanen, gemensamt för de olika åskådningsämnena.

Utbildningsstyrelsen fastställer grunder för religionsundervisning i följande religioner:

- Evangelisk-luthersk religion
- Ortodox religion
- Adventismen
- Bahai-religionen
- Buddhismen
- Pingstkyrkan
- Herran kansa ry:s religion
- Islam
- Judendomen
- Katolicismen
- Krishna-rörelsen
- Kristensamfundets religion
- Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagars Heliga
- Missionskyrkan i Finland

Val av lärokurs

- Utbildningsanordnaren beslutar om det förfarande enligt vilket vårdnadshavaren begär undervisning i en religion eller i livsåskådningskunskap.
- Skolorna ska betona för vårdnadshavarna att man i valen av undervisning i åskådningsämne på samma sätt som i valen av övriga studier eftersträvar bestående beslut.
 - Elevens vårdnadshavare har rätt att ändra valet om elevens religionssamfund ändras eller eleven inte längre hör till något religionssamfund.

Skyldighet att anordna undervisning

- För elever som hör till ett annat i Finland registrerat religionssamfund än den evangelisklutherska kyrkan eller det ortodoxa kyrkosamfundet och som inte deltar i majoritetens religionsundervisning, ska undervisning ordnas i deras egen religion om vårdnadshavaren begär detta och regeln om minst tre elever uppfylls.
 - Eleverna ska vara medlemmar i religionssamfundet i fråga eller så ska religionsundervisningen på basis av den fostran som eleven erhållit och elevens kulturella bakgrund uppenbarligen motsvara elevens religiösa åskådning.
 - Skolan kan vid behov begära att elevens vårdnadshavare ger en tillförlitlig utredning.

En elev som hör till ett religionssamfund och för vilken inte ordnas undervisning i den egna religionen och som inte heller deltar i majoritetens religionsundervisning ska undervisas i livsåskådningskunskap på vårdnadshavarens begäran.

Minimiantalet tre elever

- När minimiantalet om tre elever beräknas beaktas utbildningsanordnarens samtliga grundskolor och eleverna i dem.
 - Antalet elever per utbildningsanordnare granskas separat för finskspråkig och svenskspråkig utbildning.
 - När minimiantalet elever beräknas beaktas inte de elever vars vårdnadshavare inte har begärt att undervisning ska ordnas.
 - För dem som redan har inlett studier ska undervisningen ordnas även om undervisningsgruppens storlek minskar till under tre. Utbildningsanordnaren kan även annars enligt prövning ordna undervisning för grupper på mindre än tre elever.
- Elever som hör till ett religionssamfund vars religion det inte ordnas undervisning i och som söker till undervisning i livsåskådningskunskap räknas med i minimiantalet elever som förpliktigar till att ordna undervisning i livsåskådningskunskap.

Alternativ undervisning

- Om en elev inte deltar i majoritetens religionsundervisning eller i undervisningen i livsåskådningskunskap och undervisning i elevens egen religion eller i livsåskådningskunskap inte ges i utbildningsanordnarens skolor, ska annan undervisning eller handledd verksamhet ordnas för eleven.
- I stället för annan undervisning eller handledd verksamhet som ordnas i skolan kan eleven delta i undervisning som ges av elevens eget religionssamfund.
- Vårdnadshavaren ska lämna en utredning till skolan om elevens medlemskap i religionssamfundet och deltagande i undervisningen. Eventuella vitsord från undervisning som ges av något religiöst samfund ska inte antecknas i betyg.

Beslut

- I fråga om rätten att få undervisning i religion och livsåskådningskunskap ska ett förvaltningsbeslut i enlighet med förvaltningslagen fattas.
 - Omprövning av beslutet får begäras hos regionförvaltningsverket (42 § i lagen om grundläggande utbildning (959/2015)).

Förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998)

- Av den som meddelar undervisning i den evangelisk-lutherska eller ortodoxa religionen som klassundervisning fordras utöver allmän behörighet som klasslärare även att det i de studier som hen har slutfört inom de olika läroämnena och läroämneshelheter som undervisas i grundskolan eller i tidigare studier som medfört behörighet som klasslärare har ingått studier i religionen i fråga. Alternativt har hen slutfört andra studier i religionen i fråga av minst motsvarande omfattning i enlighet med universitetets examensfordringar.
- Av den som meddelar undervisning i den evangelisk-lutherska eller ortodoxa religionen som ämnesundervisning fordras förutom allmän behörighet som ämneslärare på motsvarande sätt att hen har slutfört de studier i religionen i fråga som krävs för ämneskompetens i enlighet med kraven för dem

- Av den som undervisar i någon annan religion än evangelisk-luthersk eller ortodox religion fordras utöver den behörighet som fordras av lärare i den grundläggande utbildningen att hen har slutfört högskolestudier i religionen i fråga eller på annat sätt inhämtat tillräckliga kunskaper och kännedom om religionen (21 a § i förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (693/2003)).
- Interimistiskt för högst ett år kan undervisning ges av en person som har tillräcklig utbildning och den förmåga som uppgiften kräver (23 § i förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet).
- Av lärare i religion fordras inte medlemskap i religionssamfundet i fråga

Till kunskapen om religionen hör även att bekanta sig med formerna och sätten för religionsutövningen

- Kunskap om den egna religionen är en väsentlig del av religionsundervisningen. Till kunskapen om religionen hör även att bekanta sig med formerna och sätten för religionsutövningen. Att göra eleverna bekanta med böner, psalmer och religiösa förrättningar är en del av religionsundervisningen (betänkande av riksdagens grundlagsutskott 10/2002 rd). Till exempel ett studiebesök som görs i samband med undervisningen för att de studerande ska få bekanta sig med en kyrka, moské eller motsvarande religiös byggnad eller få följa med en religiös förrättning utan att medverka i den är inte ett religiöst evenemang utan en del av undervisningen.

Traditionella högtider

- Utbildningsanordnarna beslutar om festerna och deras innehåll. Festerna kan också ha religiösa inslag. Sådana festtraditioner är en del av den finländska kulturen. En fest som eventuellt inkluderar en enstaka psalm gör inte att festen i den religiösa toleransens namn kan betraktas som ett evenemang där religion utövas (grundlagsutskottets betänkande 10/2002 rd och 2/2014 rd).

- Förskolans och skolans fester är en del av undervisningen och verksamheten, som eleverna ska delta i.
- Undervisningen ska genomföras i samarbete med hemmen.
 - Skolan ska informera vårdnadshavarna om de evenemang som ordnas i skolan och om deras innehåll.
 - Vid behov kan man komma överens med vårdnadshavarna om individuella arrangemang och eventuell alternativ verksamhet för en elev när vårdnadshavaren inte vill att eleven ska delta i hela programmet på en fest. Arrangemang såsom att eleven lämnar festlokalen för en del av tiden, ska genomföras finkänsligt och så att det väcker så lite uppmärksamhet som möjligt.

Religiösa evenemang och förrättningar är religionsutövning

- Utbildningsanordnaren kan besluta om religiösa evenemang, (t.ex. gudstjänster och religiösa morgonsamlingar) eller religiösa förrättningar (t.ex. bordsböner) ska ingå i undervisningen och den grundläggande utbildningen.
- Till religions- och samvetsfriheten hör enligt 11 § 2 mom. i grundlagen rätten att bekänna sig till och utöva en religion, rätten att ge uttryck för sin övertygelse och rätten att höra till eller inte höra till ett religiöst samfund.
 - Ingen är skyldig att mot sin övertygelse ta del i religionsutövning. En elev kan inte åläggas att delta i gudstjänster, religiösa morgonsamlingar eller andra religiösa evenemang eller förrättningar.
 - Friheten att inte delta i ett religiöst evenemang eller en religiös förrättning är **oberoende** av medlemskapet i ett samfund. Inte heller elever som hör till ett religiöst samfund kan åläggas att delta i religiösa evenemang och förrättningar.

Alternativ verksamhet

- Vid religiösa evenemang och förrättningar ska man i mån av möjlighet ordna alternativ och meningsfull verksamhet (grundlagsutskottet 2/2014 rd). Den alternativa verksamheten ska med undantag för det religiösa innehållet till sin natur och sina mål vara så lika som möjligt det evenemang i vars ställe verksamheten ordnas.
- Man ska se till att deltagandet eller icke-deltagandet i de religiösa evenemangen inte leder till att eleven stämplas eller till andra negativa följder för eleven.
- Centralt är att vårdnadshavaren har en faktisk och genuin möjlighet att välja om eleven ska delta i evenemang och förrättningar som innehåller religiösa inslag.

- Religiösa evenemang och förrättningar ska ordnas separat från den övriga verksamheten.
- Friheten att inte delta i religionsutövning ska kunna uppnås i praktiken, till exempel så att de alternativa evenemangen ordnas på en fysiskt annan plats.
- Utbildningsanordnaren kan också besluta att religiösa evenemang och förrättningar inte ordnas.
 - Skolan kan samarbeta med lokala församlingar och andra religiösa samfund. Skolan kan komma överens om att eleverna och vårdnadshavarna informeras om möjligheten att på fritiden delta i evenemang som olika församlingar och religiösa samfund ordnar, till exempel jul- och vårgudstjänster.

Samarbetet med vårdnadshavarna

- Enligt lagen om grundläggande utbildning ska utbildningen genomföras i samarbete med hemmen. Utgångspunkter för samarbetet är förtroende, jämlikhet och ömsesidig respekt.
- Vårdnadshavarna ska få information om religiösa evenemang och förrättningar och alternativ verksamhet till sådana som ordnas i samband med undervisningen.
 - Skolan ska se till att informationen om religiösa evenemang och förrättningar och alternativ verksamhet når vårdnadshavarna och eleverna i tillräckligt god tid.

- Vårdnadshavaren meddelar om eleven deltar i religiösa evenemang och förrättningar eller i alternativ verksamhet. Utbildningsanordnaren bestämmer meddelandets form.
 - Detta kan göras en gång för alla till exempel i samband med anmälan till skolan eller vid behov i varje enskilt fall.
 - Efter mottagandet av meddelandet ska utbildningsanordnaren se till att elevens deltagande i religiösa evenemang och förrättningar eller i alternativ verksamhet till dem förverkligas i enlighet med vårdnadshavarens meddelande.

Enligt ett avgörande av riksdagens justitieombudsman ([EOAK/1825/2016](#)) har en utbildningsanordnare rätt att behandla information angående deltagande i evenemang. Behandlingen av personuppgifter ska planeras på förhand och syftet med behandlingen ska definieras.

Tack!

A decorative graphic consisting of two thick, wavy, overlapping lines. The top line is green and curves from the top right towards the bottom left. The bottom line is blue and curves from the bottom left towards the top right. The lines overlap in the center, creating a sense of depth and movement.